

متن پرسش

سلام علیکم: خدا قوت و با عرض پوزش از اینکه وقت شما را می گیرم: در جلسه شرح کتاب عقل و ادب در قسمت «زعیم در هر زمان» با یک مثال در مورد آیت الله مدرس فرمودید که زعیماً از رخصتهایی استفاده می کند که به راه الله دعوت به سوی خدا آسیمی نمی زند. مثال آوردید که مرحوم مدرس از یکی از شاهزادگان قاجار حمایت می کرد. (البته اگر درست بیان کرده باشم) در ضمن بحث داشتیم که زعیماً به الله دعوت می کند. در بیرون جلسه خدمتتان عرض شد با توجه به جامعیت الله یا همین یک مقدار تکیه کردن به غیر هم با جامعیت این اسم تناسب دارد. البته مظاهر الله در همه هستی است و کار با اسباب و علل است. البته شاید برای حقیر در نفسم مدرس لاغر اندامی که در مقابل قلدری چون رضا خان می ایستد. دلپذیر تر باشد ولی برای زعیماً را یافتن ما باید متد داشته باشیم که بنده بتوانم مدرسی را زعیماً در تاریخی بدانم که دعوت به الله می کند و در ضمن هر دو حادثه را یک جا جمع کنم. استاد عزیز نمی دانم منظور خود را خوب بیان کردم یا خیر ولی فکر می کنم برای حقیر یک نکته ابهامی وجود دارد در جمع زعیماً که در تاریخ به الله دعوت می کند با این حادثه که بیان شد. از صبر و حوصله ای که بخرج می دهید سپاسگذارم. دعا گوی شما هستم.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همان طور که رسول خدا «صلوات الله علیه» با دادن ۱۰۰ شتر به ابوسفیان، شتر او را دفع کردند و در فتح مکه خانه‌ی او را محل امن قرار دادند، مرحوم مدرس نیز متوجه شدند از طریق قوام السلطنه می‌توان شتر رضاخان را تا اندازه‌ای دفع کرد و فرموده بود این روبه مکار می‌تواند با او مقابله کند. و اتفاقاً این عظمت زعیماً مثل مدرس است که می‌تواند از همه‌ی ابزارهایی که خداوند اجازه داده است، در مسیر تحقق امر پروردگار استفاده کند. مثل کاری که حضرت یوسف «علیه السلام» انجام دادند و به آن هم‌زندانی خود که شراب‌ریز عزیز مصر می‌شد، فرمودند به عزیز بگوید بی‌دلیل او زندانی شده. و علامه‌ی طباطبایی می‌فرمایند بر حضرت یوسف «علیه السلام» واجب بود که از چنین ابزاری برای رفع حصر خود استفاده نمایند. موفق باشید